

Kaj hočemo?

(Govoril pri I. občnem zboru »Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic« v Celju dne 5. aprila t. l. nadučitelj **Vekoslav Strmšek.**)

(Konec.)

Z našim društvom ponudimo drugi inteligenci roko k rodoljubnemu delovanju, in na nji je, da to priliko sprejme ali pa odkloni.

Naj pa stori inteligenca, kar hoče, naj se nam pridruži ali ne, mi smo se zavarovali za vse čase proti očitkom, da nočemo delovati za narod, da nismo narodni, ampak internacionalni. Naše društvo glasno priča, da bi tudi mi radi žrtvovali vse svoje moči v narodni blagor, da bi tudi mi učitelji radi pomagali dvigati narod k boljši bodočnosti.

Učitelji smo prvi ustvarili društvo, ki se, razteza čez vso Slovenijo in zopet smo učitelji prvi osnovali društvo, ki more širiti vsestransko naobrazbo po vsem slovenskem Štajerju!

Dal Bog, da binas drugi stanovi prav umeli se nam pridružili in nas krepko podpirali!

Dosedaj načrtano društveno delovanje pa nas vodi mnogokrat iz šolske sobe med ljudstvo. Ono nam veleva, da moramo postati ne le narodni učitelji, ampak pravi učitelji naroda. Skoraj nobeden drug stan ni tako splošno vznikel iz naroda, skoraj nobeden ne pride toliko v dotiko z narodom kakor naš. Nam je izročena mladina, t. j. bodočnost naroda, mi jo izobrazujemo in pripravljamo za poznejše življenje. Naša krivda je, ako narod nazaduje, a ravno tako je naša zasluga, ako napreduje. Je-li prav in koristno, ako zapustimo to mladino, ko je dovršila štirinajsto leto, ko se je začel zanjo najnevarnejši čas? Gotovo ne, in v našem novem društvu se bomo dogovorili, kako bi blagodejno vplivali nanjo tudi še v poznejši dobi. In tudi na odrasle ljudi, na kmetijstvo in obrtnijo lahko vplivamo, saj imamo v svoji sredini mnogo strokovnjakov. Na ta način pa bi si gotovo priborili mnogo ugleda med našim ljudstvom, ono bi nam poverilo razna zaupna mesta v svojih korporacijah, in učiteljstvo bi postalo jako važen in odločilen činitelj v narodni organizaciji. S tem bi pridobila zopet šola čislali bi jo povsod kot prvo dobrotnico in njen vpliv bi postal mnogo uspešnejši.

Tako, mislim, sem očrtal delokrog, ki so ga ustanovitelji odmerili novemu društvu. Obsežen je in ne bo se dal mahoma izvršiti, kdo ve, če se bo ves sploh kdaj izvrševal. A ne obupajmo! Oklenimo se vsi novega društva, ki nam obeta toliko lepega sadja!

Trudimo se! Morebiti pa privede ravno to društvo nas in narod naš do boljše bodočnosti!

V izvrševanje obsežnega društvenega programa pa navetujem, da se ustanovi pri njem več odborov ali odsekov, in sicer:

1.) Knjižnični odsek, ki bi naj sestavil a) imenik vseh slovenskih knjig, ki so sposobne za šolske knjižnice, b) za ljudske knjižnice. Ta odsek naj bi imel tudi v pregledu one govornike, ki bi hoteli in mogli sodelovati pri ustanavljanju knjižnic.

2.) Društveni odsek za ustanavljanje bralnih društev. On naj bi sestavil zgledna pravila za bralna društva in bi naj imel v pregledu govornike, ki bi hoteli sodelovati pri ustanavljanju bralnih društev, posebno torej tudi one, ki bi podavali o kmetijstvu itd.

3.) Pedagoški odsek, ki bi skrbel, da bi se pogosto vršila javna predavanja o domači vzgoji otrok itd.

4.) Pevski in godbeni odsek. Ta naj bi imel v pregledu vse pevce in godbenike, posebno pa še one, ki bi hoteli tudi v drugih krajih sodelovati proti povračilu stroškov.

Ti nasveti pa se naj izvršijo šele tedaj, ko se društvo ojači in si omogoči živahnejše delovanje.

Z orožjem v roki in v rezervi — na Amonite!

(Dalje.)

To ga je tako neznansko speklo, da je izjavil: »Torej, gospoda, pasji bič bi bil predober za one, pri katerih beračite za plače? To si je treba zapomniti.« — Da, zapomniti si je treba, da ne beračimo nikogar za svoj pošten trud, ampak odločno zahtevamo, da nam dajo to, kar nam gre po božjih in človeških zakonih. Še kaj več kot pasji bič zasluži tisti, ki noče dati zasluženega plačila za pošteno delo.

»Liberalni učitelji zdaj z vso nesramnostjo terorizirajo svoje tovariše in tovarišice, posebno pri glasovanju zoper obstrukcijo. Prosimo, da se nam naznanijo imena teh junakov! Ko se zistem v naši deželi prelomi, bodo drugače pisali ti ljudje!«

Zakaj pa se toliko bojite, slavna klerikalna gospoda? Saj nas prezirate kot ničle, sedaj pa to vpitje! Nikdo izmed nas ne terorizira svojih tovarišev, vsak sam gre z navdušenjem na delo, — to smo sklenili in svetu pokazali na protestnem shodu. Terorizator je klerikalizem, za to imamo brezštevilno neovrgljivih dokazov, ki pridejo kasneje na vrsto, če bo treba. Nihče izmed nas se ne pusti terorizirati, in s pazljivim očesom bomo pazili, da se tudi ljudstva od klerikalizma ne bo več teroriziralo. — Za denunciranje torej prosim slavni naš klerikalizem, da bo potem vsakomur zvil vrat, ko pride na krmilo. Da je za takšno početje sposoben, smo že davno vedeli po izkušnji drugih. Da pa ne pride ta smrtni naš sovražnik do krmila, moramo delati neumorno vsi brez izjeme. Tovariši in tovarišice, ne bojte se! Vsak izmed nas ima v politiki ravno tako pravico govoriti kakor vsak klerikalec; ako bomo dostojno nastopali za svoje pravice, za svoj kruh in blaginjo naroda, nam ne more nihče nič; zakon je na naši strani iste veljave in vrednosti kakor na klerikalni. Kar je Slomškarju-Jakliču dovoljeno storiti brez kazni, to je dovoljeno tudi nam.

Na shodu v Trnovem je izjavil dr. Šusteršič, da ne bodo preganjali liberalnih učiteljev iz prepričanja, ko pridejo na krmilo, sedaj je pa »Slovenec« že drugih misli, ker se nas boji, da bi nas s tem oplašil. Naj nas preganjajo ali ne, to nas prav malo briga, slabše se nam tudi v tem slučaju ne more goditi, kakor se nam godi sedaj. Večno stradati in in trpeti največje pomanjkanje pri tako trudapolnem in važnem delovanju nam menda ni usojeno za večno, usoda naša se mora obrniti na boljše, samo da smo vztrajni, edini in neumorno delavni. Na delo moramo z geslom: Vsi za enega, eden za vse!

Odgovoriti moramo še nekoliko širokoustni izjavi dr. Šusteršiča na shodu Amazonk dne 3. prosinca t. l. On trdi, da je »Uč. Tov.« nagromadil cele kupe psovk nanj in na klerikalizem. Čudno je to, da vidi psovko samo v »Uč.